

มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไป
ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1

ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ
ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงาน
ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี
ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การพูด และการดู

มาตรฐาน ท 3.1

สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง
ความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมี
วิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย
การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญา
ทางภาษา และรักษาภาษาไทย ไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี
และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้
ในชีวิตจริง

คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน
 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชาการใช้ห้องสมุด
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ชั่วโมง / สัปดาห์

เอกสารประกอบการเรียน วิชาการใช้ห้องสมุด

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด จัดเรียงเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิชาการใช้ห้องสมุด จากการศึกษาการเข้าใช้บริการห้องสมุดของนักเรียน สามารถวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและเนื้อหา โดยกำหนดเนื้อหาไว้ ดังนี้

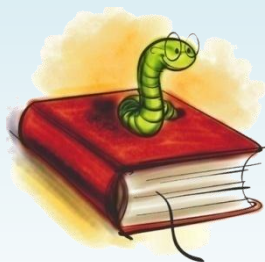
1. ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และประเภทของห้องสมุด
2. ระเบียบและมารยาทการใช้ห้องสมุด
3. ระเบียบการยืม-คืน หนังสือ สื่ออื่น ๆ
4. บริการและกิจกรรมของห้องสมุด

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และประเภท
ของห้องสมุด ระเบียบมารยาทการใช้ห้องสมุด ระเบียบการ
ยืม-คืน หนังสือและสื่ออื่น ๆ บริการและกิจกรรมของห้องสมุด
ตระหนักถึงความสำคัญ ประเภท ประโยชน์ ของห้องสมุด
และงานบริการห้องสมุดตลอดถึง กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ปฏิบัติตนในการใช้บริการห้องสมุดได้ถูกต้อง สามารถนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วิชาการใช้ห้องสมุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. มีความรู้ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ ประเภทของห้องสมุด ตลอดจนระเบียบและมารยาทการใช้ห้องสมุด และมีความเข้าใจในงานบริการของห้องสมุด
2. ตระหนักและเห็นคุณค่าในความสำคัญของห้องสมุดต่อตนเอง และสังคม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

คำแนะนำ...การใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

เนื้อหาสาระภายในเล่ม ประกอบด้วย สาระสำคัญของเรื่อง เนื้อหา ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง จุดประสงค์ในการเรียนรู้ ใบบาง และแบบทดสอบหลังเรียน พร้อมเฉลย ก่อนดำเนินการสอน ครูผู้สอนควรจัดทำสำเนาเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนทุกคน เพื่อใช้ประกอบในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางการเรียนให้มากยิ่งขึ้น

สำหรับครู

1. ครูควรเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายเล่ม
2. สรุปวิเคราะห์การผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ ตามจุดประสงค์รายเล่ม

สำหรับนักเรียน

1. นักเรียนศึกษาสาระสำคัญ
2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาสาระของแต่ละเล่ม
3. นักเรียนศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้
4. นักเรียนศึกษาเนื้อหาสาระของแต่ละเล่มและปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่กำหนดในใบบาง
5. เมื่อเรียนจบแต่ละเล่มให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนตามที่กำหนดไว้
6. ตรวจสอบคำตอบระหว่างเรียนและหลังเรียนจากเฉลย
7. ผู้เรียนที่ใช้เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูเฉลยก่อนทำแบบทดสอบ

ผังมโนทัศน์
เรื่อง : ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

สาระสำคัญ

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้สรรพวิทยาการ ในรูปของหนังสือ วารสาร ตันฉบับตัวเขียนและสื่อโสตทัศนวัสดุ เพื่อให้บริการในการศึกษาค้นคว้าแก่ครู และนักเรียน โดยมีระเบียบมารยาทในการให้บริการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และให้บริการโดยบรรณารักษ์

เนื้อหา

1. ความหมาย และความสำคัญของห้องสมุด
2. ประโยชน์ของห้องสมุด
3. ประเภทของห้องสมุด
4. ระเบียบและมารยาทการใช้ห้องสมุด
5. ระเบียบการยืม-คืน หนังสือ และสื่ออื่น ๆ งานบริการและกิจกรรมห้องสมุด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในความหมาย ความสำคัญประเภทของห้องสมุดประโยชน์ของห้องสมุดตลอดถึงระเบียบมารยาทการใช้บริการห้องสมุด และเข้าใจในงานบริการของห้องสมุด
2. ตระหนักและเห็นคุณค่าในความสำคัญของห้องสมุดต่อตนเองและสังคม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้

1. บอกความหมาย และสำคัญของห้องสมุดได้
2. อธิบายประเภทของห้องสมุดได้
3. อธิบายประโยชน์ของห้องสมุดแต่ละประเภทได้
4. อธิบายระเบียบมารยาทการใช้ห้องสมุดได้
5. บอกความหมายความสำคัญของงานบริการได้

ด้านทักษะกระบวนการ

1. สามารถปฏิบัติตามระเบียบมารยาทการใช้บริการห้องสมุดได้ถูกต้อง
2. ปฏิบัติการยืม-คืน หนังสือและสื่ออื่น ๆ ได้ถูกต้อง

ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. เห็นคุณค่าความสำคัญของห้องสมุดในการแสวงหาความรู้ มีจิตสำนึกที่ดีต่อการใช้ห้องสมุด
3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ความหมายของห้องสมุด

ห้องสมุด ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Library มาจากภาษาลาตินว่า Libraria แปลว่า ที่เก็บหนังสือ

ห้องสมุด คือ สถานที่รวบรวมสรรพวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งบันทึกไว้ในรูปของหนังสือ วารสาร ต้นฉบับตัวเขียน สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ หรือโสตทัศนวัสดุ และมีการจัดอย่างมีระเบียบ เพื่อบริการแก่ผู้ใช้ (ทิพวรรณ หอมพูล, 2537: 1)

ห้องสมุด คือ สถานที่รวมทรัพยากรสารสนเทศ มีทั้งหนังสือ สิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่จัดไว้เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ (ลมุล รัตตากร, 2539 : 27)

สรุป ห้องสมุด หมายถึง สถานที่รวบรวมข้อมูลความรู้ที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ในรูปแบบของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุ และมีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ

ความสำคัญของห้องสมุด

1. เป็นแหล่งค้นคว้าที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความรู้และวิทยาการทางประวัติศาสตร์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน ที่ผู้เรียนสามารถเลือกใช้บริการตามความสนใจและอัธยาศัย

หากสถานศึกษาขาดห้องสมุดและบริการในการศึกษาค้นคว้า จะทำให้กระบวนการในการศึกษาค้นคว้าไม่สมบูรณ์

2. เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของมนุษย์ สร้างความจรรโลงใจและส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

สรุป ห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมความรู้ และวิทยาการที่หลากหลายในรูปแบบของ หนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ อันได้แก่ CD ภาพยนตร์ แผ่นใส แผ่นภูมิ แผนภาพ ภาพถ่าย ของจริงและรูปจำลอง เพื่อมิให้ข้อมูลความรู้กระจัดกระจายและสูญหายไป

ประโยชน์ของห้องสมุด

ห้องสมุดเปรียบเสมือนชุมทรัพย์ทางปัญญา ที่เปิดบริการให้ผู้ที่สนใจ ได้มาศึกษาค้นคว้าได้อย่างอิสระเสรี โดยไม่จำกัดเพศและวัย เชื้อชาติ และศาสนา

ประโยชน์ของห้องสมุด มีดังนี้

1. เป็นสถานที่รวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ เข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการเรียนการสอน
2. เป็นสถานที่ทุกคน เลือกรับสื่อต่าง ๆ และค้นหาความรู้ตามความสนใจ
3. ให้ความรู้ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ผู้อ่านเป็นคนทันสมัย มีความรู้กว้างไกลทันต่อเหตุการณ์ ทันโลก จากข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ
4. เป็นสถานที่ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างนิสัยรักการอ่าน ศึกษา ค้นคว้า ได้ด้วยตนเอง
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
6. ช่วยให้ผู้ใช้ มีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่าน เกิดความจรรโลงใจในการอ่าน
7. ช่วยให้ผู้มาใช้บริการ รู้จักรักษาสาธารณสมบัติ

ประเภทของห้องสมุด

ห้องสมุดแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียน

ภาพที่ 1 : ห้องสมุดโรงเรียนนาข่าวิทยาคม

ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โพธิ์ไพร, 24 พฤษภาคม 2556

ห้องสมุดโรงเรียน คือ ห้องสมุดที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน

2. ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 2 : ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

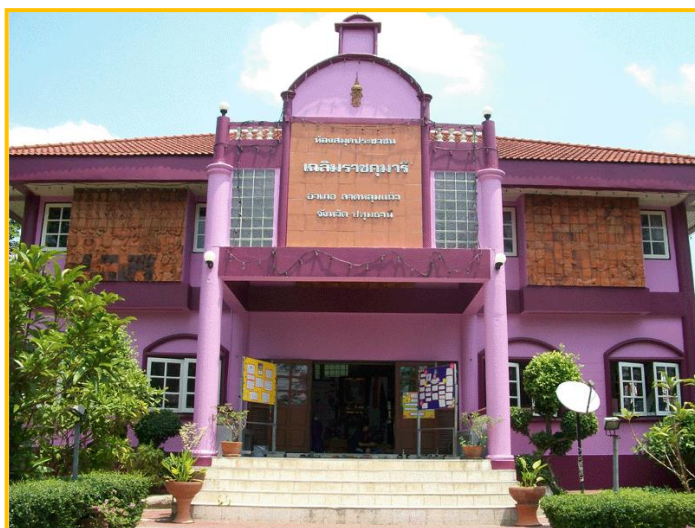
ที่มา : www.library2716.blogspot.com [ออนไลน์]

ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย คือห้องสมุดที่จัดขึ้นภายในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

วัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่ นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และนักวิจัย เพื่อได้ศึกษาค้นคว้าที่ตรงกับหลักสูตร ในสถาบันอุดมศึกษานั้น

3. ห้องสมุดประชาชน

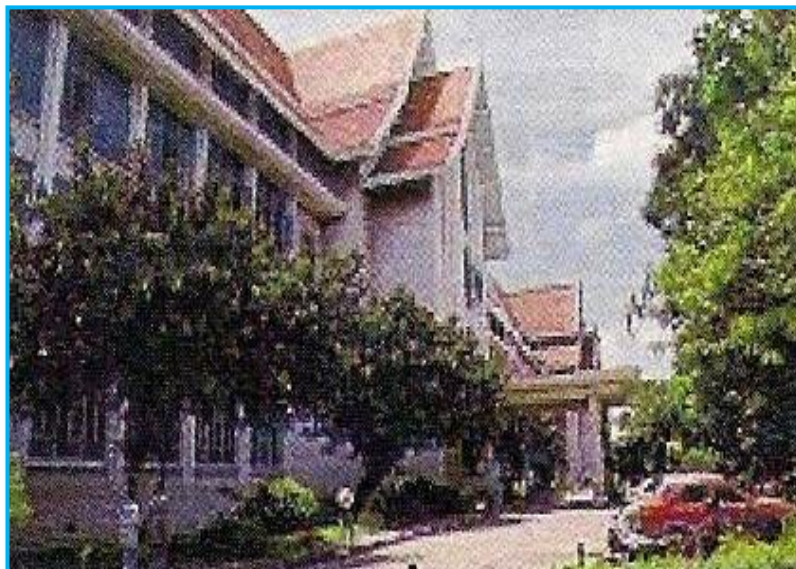
ภาพที่ 3 : ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ที่มา : www.ask-search.com/search [ออนไลน์]

วัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการแก่บุคคลทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษา ส่งเสริมการอ่านแก่ชุมชนเป็นหลัก โดยไม่เสียค่าบริการใด ๆ เพื่อต้องการให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รักการอ่าน ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต

4. หอสมุดแห่งชาติ

ภาพที่ 4 หอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี กรุงเทพมหานคร
ที่มา : www.libraryhub.in.th [ออนไลน์]

หอสมุดแห่งชาติ จัดตั้งเป็นศูนย์กลาง รวบรวมข้อมูลความรู้ทุกประเภท เพื่อให้บริการค้นคว้าภายใน สำหรับบุคคลทั่วไปและผู้ที่สนใจ โดยไม่มีบริการยืม-คืน

หน้าที่หอสมุดแห่งชาติ คือ อนุรักษ์ สงวนไว้ซึ่งข้อมูลความรู้ของชาติ เช่น ผู้ใดจัดพิมพ์หนังสือ หรือเอกสารต่าง ๆ ต้องจัดส่งให้หอสมุดแห่งชาติจัดเก็บไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อมิให้ข้อมูลสูญหายโดยไม่มีการสงวนรักษา

5. ห้องสมุดเฉพาะ

ภาพที่ 5 : ห้องสมุดเฉพาะ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร
ที่มา : [www. librarian magazine.com](http://www.librarianmagazine.com) [ออนไลน์]

ห้องสมุดเฉพาะ คือห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานนั้น ๆ สำหรับบริการบุคคลในหน่วยงานนั้น เก็บข้อมูลเฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง เช่น ห้องสมุดธนาคาร เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเงินการบัญชี เศรษฐกิจ ฯลฯ ห้องสมุดโรงพยาบาลเก็บข้อมูลทางการแพทย์ โรค การรักษา การดูแลผู้ป่วย สุขภาพ เป็นต้น

ระเบียบมารยาทการใช้ห้องสมุด

การเข้าใช้บริการห้องสมุด จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ระเบียบเพื่อให้ผู้มาใช้บริการได้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อผู้มาใช้บริการให้มากที่สุด ห้องสมุดแต่ละแห่งจึงกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบการใช้ห้องสมุดไม่เหมือนกัน

ระเบียบ หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ

(พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, 2546 : 935)

ระเบียบ หมายถึง ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการห้องสมุด ได้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

มารยาท หมายถึง กิริยาวาจาที่ถือว่าสุภาพเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ

(พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, 2546 : 895)

มารยาท หมายถึง ข้อพึง หรือข้อควรปฏิบัติในการเข้าใช้ห้องสมุด

สรุป ระเบียบมารยาทการใช้ห้องสมุด หมายถึง ข้อตกลงที่ผู้ใช้ห้องสมุดควรปฏิบัติตาม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของห้องสมุดนั้น ๆ

ระเบียบการใช้บริการห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม

ภาพที่ 6 : นักเรียนใช้บริการห้องสมุด

โรงเรียนนาข่าวิทยาคม

ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โปธิ์ไพโร

18 พฤษภาคม 2556

1. เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 07.30 น. - 17.00 น.
2. ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการห้องสมุด
  - ครู และบุคลากรของโรงเรียน
  - นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจ
3. บริการของห้องสมุด
  - 3.1 บริการการอ่านหนังสือทั่วไป เรื่องสั้น นวนิยาย เขาชน แบบเรียน ฯลฯ
  - 3.2 บริการยืม-คืนหนังสือ และสื่ออื่น ๆ
  - 3.3 บริการค้นคว้าหนังสืออ้างอิง
  - 3.4 บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตจากมุม ICT ฯลฯ
4. หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุด
  - หนังสือแบบเรียน
  - หนังสือทั่วไป
  - หนังสือสำหรับเยาวชน เรื่องสั้น นวนิยาย
  - ยืมได้ 3 เล่ม /7 วัน
  - หนังสืออ้างอิง ไม่อนุญาตให้ยืมกลับบ้านแต่อนุญาตให้ถ่ายสำเนาได้

ระเบียบการ ยืม-คืน หนังสือและสื่ออื่น ๆ ห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม

ระเบียบการยืม-คืนหนังสือ หรือข้อปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวเดียวกันในห้องสมุด
ระเบียบการยืม-คืน หนังสือและสื่ออื่น ๆ ห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม
ดังนี้

1. เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 07.30 น. - 17.00 น.
3. ใช้บัตรสมาชิกของตนเองในการยืม
4. ยืมหนังสือได้ครั้งละ 3 เล่ม/ 7 วัน
5. วีดิทัศน์ 1 เรื่อง/1 วัน
6. ยืมและส่งหนังสือหรือวีดิทัศน์ ตามกำหนด
7. คืนหนังสือวีดิทัศน์ เกินกำหนดปรับวันละ 1 บาท/1 เล่ม/1 วัน
8. หนังสือที่มีผู้อื่นยืมออกไปแล้ว ถ้าต้องการยืมต่อ ให้เขียนใบจองไว้
ที่บรรณารักษ์โดยกรอกชื่อผู้ยืม ห้อง ชื่อหนังสือ และวันที่มายืมหนังสือเล่มนั้น
9. ผู้ที่จองหนังสือไว้ ถ้าไม่มารับภายใน 1 วัน ถือว่าสละสิทธิ์
10. หนังสือที่มีผู้อื่นจองไว้ จะยืมต่ออีกไม่ได้
11. หากทำหนังสือหายให้ชดใช้ตามราคา
12. บัตรหายแจ้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบทันที
13. ไม่อนุญาตใช้บัตรผู้อื่นยืมหนังสือ
14. ปฏิบัติตามระเบียบของห้องสมุดอย่างเคร่งครัด

มารยาทการใช้ห้องสมุดที่นักเรียนควรปฏิบัติ

มารยาท หมายถึง ข้อพึงปฏิบัติ ในการเข้าใช้บริการห้องสมุด
มารยาทการใช้บริการห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม มีดังนี้

1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย
2. ไม่ส่งเสียงดังหรือวิ่งเล่นรบกวนผู้อื่น
3. ไม่นำอาหาร ของขบเคี้ยว เครื่องดื่มทุกชนิดเข้ามาห้องสมุด
4. วางกระเป๋า และสิ่งของต่าง ๆ ในที่ที่ห้องสมุดจัดไว้
5. ไม่นำหนังสือออกนอกห้องสมุดโดยไม่ได้รับอนุญาต
6. ไม่ตัด ฉีก ขีดเขียน หรือทำลายหนังสือด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม
7. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จ เก็บหนังสือและเก้าอี้ไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย
8. ถอดรองเท้าให้เป็นระเบียบก่อนเข้าห้องสมุดทุกครั้ง

บริการและกิจกรรมห้องสมุด

บริการห้องสมุด

บริการห้องสมุด คือ งานบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ถือว่าเป็นหัวใจหลักสำคัญของห้องสมุด ที่มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียน ครู เข้ามาใช้บริการ และเห็นความสำคัญของห้องสมุด ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการให้บริการห้องสมุด

1. เพื่อส่งเสริมการอ่าน
2. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการห้องสมุด
3. เพื่อให้เกิดความรู้และสนับสนุนการเรียนการสอน
4. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน พัฒนาสติปัญญา นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

งานบริการห้องสมุดโรงเรียน

การให้บริการห้องสมุดแต่ละแห่งอาจจะแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรที่มีและนโยบายของห้องสมุดแต่ละแห่ง (คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544 : 7)

งานบริการห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม มีดังนี้

1. บริการให้อ่าน
2. บริการยืม-คืน
3. บริการหนังสือจอง
4. บริการหนังสืออ้างอิง
5. บริการตอบคำถามและช่วยการศึกษาค้นคว้า
6. บริการข่าวสารที่ทันสมัย
7. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด และอื่น ๆ

1. บริการให้อ่าน เป็นบริการหลักของห้องสมุด จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการอ่าน ของผู้มาใช้บริการ

2. บริการยืม-คืนหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกต่อผู้ใช้ที่จะยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน

3. บริการหนังสือจอง เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นเป็นกรณีพิเศษ

จองวันที่	ชื่อหนังสือ	มายืมวันที่	ผู้จอง	ชั้น	หมายเหตุ

บริการหนังสือจองห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม

เนื่องจากหนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ จึงแยกหนังสือเหล่านี้ไว้บริการต่างหาก แต่ระยะเวลาในการยืมน้อยกว่าหนังสือทั่วไป แต่ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยนักเรียนกรอกรายละเอียดในการยืมที่บรรณารักษ์

4. บริการหนังสืออ้างอิง คือ ห้องสมุดจะแยกหนังสืออ้างอิงไว้ต่างหาก

5. บริการตอบคำถาม คือ การตอบคำถามให้แก่ผู้ที่ใช้บริการได้ทราบ เช่น การค้นหาหนังสือ หรือความรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ในหมวดต่าง ๆ

ภาพที่ 7 : มุมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ห้องสมุดโรงเรียน
พระยามนชาตราชศรีพิจิตร กรุงเทพมหานคร
ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โปธิ์ไพร, 28 มิถุนายน 2553

6. บริการแนะนำการอ่าน คือแนะนำวิธีการอ่านหนังสือที่ถูกต้อง
ที่เหมาะสมแก่ผู้อ่าน เช่น มุมแนะนำหนังสือใหม่ มุมหนังสือซีไรต์ มุมหนังสืออ้างอิง
มุมหนังสือที่ได้รับรางวัล เป็นต้น

ภาพที่ 8 : มุมแนะนำหนังสือใหม่ ห้องสมุดโรงเรียน
พระยามนชาตราชศรีพิจิตร กรุงเทพมหานคร
ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โปธิ์ไพร, 28 มิถุนายน 2553

ภาพที่ 9 : มุม ICT ห้องสมุดโรงเรียนนาข่าวิทยาคม
ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โพธิ์ไพร, 8 กันยายน 2555

7. บริการข่าวสารที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบข้อเท็จจริงข่าวสารใหม่ๆ ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน จากสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร และปัยนิเทศข่าวต่าง ๆ

ภาพที่ 10 : มุมบริการนิตยสาร-วารสาร ห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม
ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โพธิ์ไพร, 8 ธันวาคม 2557

8. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด จัดในช่วงต้นปีของปีการศึกษา
ในวันปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ เป็นการแนะนำชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในงานบริการและ
กิจกรรมของห้องสมุด
9. บริการอื่น ๆ เช่น บริการโตดทัศนวัสดุ บริการห้องสมุดเคลื่อนที่
 เป็นต้น

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของการอ่าน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียน เข้าใช้บริการของห้องสมุดเพิ่มมากยิ่งขึ้น และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอีกด้วย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดโรงเรียน จัดเป็นประจำ ได้แก่

1. จัดโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
2. การจัดนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ
3. กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด/กิจกรรมเดินแฟชั่นหนังสือ
4. กิจกรรมแข่งขันเปิดพจนานุกรม/กิจกรรมการแนะนำหนังสือใหม่
5. กิจกรรมการตอบปัญหาความรู้ทั่วไปจากหนังสือสารานุกรม
7. กิจกรรมบันทึกการอ่าน เป็นต้น

ภาพที่ 11 : กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด ห้องสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนนาข่าวิทยาคม
ที่มา : ภาพถ่ายโดย สุพรรณิ โพธิ์ไพร, 25 สิงหาคม 2557

รูปแบบการบันทึกการอ่าน
โรงเรียนนาข้าววิทยาคม
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อหนังสือ .....ชื่อผู้แต่ง .....

ชื่อเรื่อง.....สำนักพิมพ์ .....ปีที่พิมพ์.....

จำนวนหน้า .....ราคา.....อ่านวันที่ .....เดือน .....พ.ศ. ....

สาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน

.....

.....

.....

.....

ข้อคิด/คติ/ประโยชน์ที่ได้รับ

.....

ชื่อ-สกุล.....ห้อง.....ผู้บันทึก

ลงชื่อ.....บรรณารักษ์.....ครูที่ปรึกษา

ใบงาน

เรื่อง...ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบต่อไปนี้

จุดประสงค์ บอกความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประเภท และประโยชน์ของห้องสมุดได้ถูกต้อง

1. ห้องสมุดหมายถึง .....
2. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน คือ .....
3. ห้องสมุดมีกี่ประเภท อะไรบ้าง .....
4. ห้องสมุดที่ให้บริการค้นคว้าภายใน แต่ไม่มีบริการยืม-คืน คือ .....
5. ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญ และประโยชน์ อย่างไร (แสดงความคิดเห็น)
.....

*****

เฉลย

1. สถานที่รวบรวมข้อมูลความรู้ในรูปแบบของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุ
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน
3. 5 ประเภท คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัย,มหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดเฉพาะ
4. หอสมุดแห่งชาติ
5. ความสำคัญ ห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมความรู้ และวิชาการที่หลากหลายในรูปแบบของหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ ฯลฯ
ประโยชน์ สร้างนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ฯลฯ

ใบงาน

เรื่อง...ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด (บริการของห้องสมุด)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

จุดประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจการใช้บริการห้องสมุดและงานบริการของห้องสมุด

1. งานบริการ หมายถึง

.....

2. ความสำคัญของงานบริการคือ

.....

3. บริการห้องสมุดโรงเรียนนาขำวิทยาคม มีอะไรบ้าง (ยกตัวอย่างมา 5 ข้อ)

1).....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

แนวคำตอบ

1. งานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกที่ผู้มาใช้บริการ
  2. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น
  3. - บริการให้อ่าน
    - บริการยืม-คืน หนังสือ
    - บริการหนังสือจอง
    - บริการหนังสืออ้างอิง
    - บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
- ฯลฯ

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

คำชี้แจง นักเรียนตอบคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. ข้อใดให้ความหมายของห้องสมุดได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. สถานที่ให้ความรู้
  - ข. สถานที่รวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์
  - ค. สถานที่รวบรวมหนังสือ สื่อต่าง ๆ
  - ง. สถานที่รวบรวมเอกสาร สื่อ สิ่งพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ
2. ข้อใดคือลักษณะของห้องสมุดโรงเรียน
  - ก. เพื่อบริการความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา
  - ข. เพื่อบริการบุคคลในหน่วยงานที่จัดขึ้น
  - ค. เพื่อส่งเสริมและบริการบุคคลทุกประเภท
  - ง. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน
3. ห้องสมุดโรงพยาบาล จัดเป็นห้องสมุดประเภทใด
  - ก. ห้องสมุดเฉพาะ
  - ข. หอสมุดแห่งชาติ
  - ค. ห้องสมุดวิทยาลัย
  - ง. ห้องสมุดประชาชน
4. ข้อใดคือลักษณะผู้มีนิสัยรักการอ่าน
  - ก. ค้นอ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบ
  - ข. ตาลอ่านหนังสือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
  - ค. ใ้บต้องอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
  - ง. รวบรวมอ่านหนังสือเพราะได้ของขวัญจากคุณครู
5. บริการใดที่ช่วยให้ค้นหาหนังสือได้สะดวกและรวดเร็ว
  - ก. บริการวารสาร
  - ข. บริการยืมหนังสือ
  - ค. บริการสืบค้นข้อมูล
  - ง. บริการหนังสือพิมพ์
6. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
  - ก. เพื่อชุมชนสนใจการอ่านหนังสือ
  - ข. เพื่อผู้ปกครองได้รู้การใช้ห้องสมุด
  - ค. เพื่อกระตุ้นนักเรียนสนใจในการอ่าน
  - ง. เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการอ่าน

7. บริการที่ให้ความรู้ข่าวสารทันเหตุการณ์
คือบริการให้อ่านสิ่งพิมพ์ประเภทใด
- ก. จดสาร
  - ข. วารสาร
  - ค. กฤตภาค
  - ง. หนังสือพิมพ์
8. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีประโยชน์อย่างไร
- ก. ปลุกฝังความขยันหมั่นเพียร
  - ข. ปลุกฝังการมีนิสัยรักการอ่าน
  - ค. ปลุกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่
  - ง. ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมในการใช้
9. นทียุคใหม่เสี่ยงด้รับกวนผู้อื่น
ในขณะที่เข้าห้องสมุด แสดงว่า
นทียุคใหม่ปฏิบัติตามข้อใด
- ก. ระเบียบ
  - ข. มารยาท
  - ค. ระเบียบ - มารยาท
  - ง. มารยาท – ระเบียบ
10. หนังสือใดไม่อนุญาตให้ยืมออกนอก
ห้องสมุด
- ก. หนังสือนิทาน
  - ข. หนังสืออ้างอิง
  - ค. หนังสือเยาวชน
  - ง. หนังสือแบบเรียน

เฉลย...แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

- ข้อ 1) ง
- ข้อ 2) ง
- ข้อ 3) ก
- ข้อ 4) ก
- ข้อ 5) ก
- ข้อ 6) ก
- ข้อ 7) ง
- ข้อ 8) ข
- ข้อ 9) ก
- ข้อ 10) ข

อ่านหนังสือวันละนิด
จิตแจ่มใส

บรรณานุกรม

- คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2544). **สารนิเทศและการศึกษา
ค้นคว้า**. ชลบุรี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพวรรณ หอมพุด และประสาน หอมพุด. (2537). **เทคนิคการค้นคว้าหาข้อมูล
การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด**. กรุงเทพมหานคร: วังอักษร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2542**. กรุงเทพฯ ฯ: นานมีบุ๊คส์.
สมุล รัตตากร. (2539). **การใช้ห้องสมุด**. พิมพ์ครั้งที่ 8 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ ฯ:
สุริยวิทยาสาน์.
- หอสมุดแห่งชาติทำวาสุกรี กรุงเทพมหานคร. (2558). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :**
www.libraryhub.in.th วันที่สืบค้น : 8 มกราคม 2558.
- ห้องสมุดประชาชนลาดหลุมแก้ว. (2558). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :**
www.ask_search.com/search วันที่สืบค้น : 8 มกราคม 2558.
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :**
www.library2716.blogspot.com วันที่สืบค้น : 8 มกราคม 2558.
- ห้องสมุดเฉพาะ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร. (2558). [ออนไลน์].**
เข้าถึงได้จาก : www.librarian_magazine.com วันที่สืบค้น : 8 มกราคม 2558.